

Jeugdtrends 2024

*Verlangen naar een geworteld leven
in een chaotische wereld*

In deze Jeugdtrends schetsen we wat er speelt in het leven van jongeren. Met deze Jeugdtrends willen we antwoord geven op vragen als: hoe staan jongeren in de samenleving? Wat betekent dit voor geloven en kerk-zijn? Wat is ons daarin de afgelopen tijd opgevallen? En hoe kunnen wij als kerken hierop reageren?

Aan de jeugdtrends 2024 werkten de volgende organisaties mee:

Vooraf

Jongeren houden van plekken waar ze zich thuis voelen. Plekken waar ze zichzelf kunnen zijn. Ze verlangen naar een geworteld leven in een chaotische wereld. Ze verlangen naar een leven met de zekerheden die vroeger vanzelfsprekend waren. Ze realiseren zich dat de wereld chaotisch is en vinden het moeilijk om daarmee om te gaan. Geworteld zijn in deze chaos betekent voor hen heel concreet een leven met een eigen huis, een relatie en goede vrienden.

In de samenleving waarin ze opgroeien ligt de nadruk op het individu. De keerzijde daarvan wordt steeds zichtbaarder onder jongeren. Het idee leeft dat je moet voldoen aan bepaalde kwaliteiten; dat je het zelf moet maken in dit leven. Veel jongeren vragen zich regelmatig af: ben ik wel goed genoeg? Mag ik bestaan? De een maakt zich daarbij klein, de ander maakt zich juist heel groot.

Wat jongeren nodig hebben, zijn plekken om het leven te oefenen. Plekken waar falen en mislukken erbij horen. Waar je fouten mag maken zonder dat die fouten vast worden gelegd of je er keihard op wordt afgerekend. Plekken waar ze echte influencers ontmoeten die laten zien dat het leven niet perfect is.

Kerken kunnen zulke plekken zijn. Juist in kerken kan zichtbaar worden dat jongeren niet slechts individu zijn, maar dat ze onderdeel zijn van een gemeenschap. Als individu heb je dus niet alle grip of controle op je leven. We mogen leven vanuit de wetenschap dat we gegrepen zijn door Gods liefde. En van daaruit zijn ook jongeren uitgenodigd om impact te hebben op de plek waar ze leven. Jezus gaf uit liefde Zijn leven. Hij regeert de wereld en ons leven. Aan hem mogen we ons toevertrouwen. Overal waar Hij als Koning erkend wordt, is het Koninkrijk van God. Als je Hem Koning laat zijn over je leven, valt de druk weg om zelf dat leven vorm te moeten geven.

Doelstelling

Met de Jeugdtrends schetsen we wat er speelt in het leven van jongeren in de leeftijd van 12-25 jaar. De Jeugdtrends zijn geen blauwdruk die we op alle jongeren kunnen leggen. Elke jongere is uniek, heeft een eigen karakter en achtergrond. Wel kunnen deze Jeugdtrends je helpen om een beeld te vormen van de huidige jeugdcultuur. Zodat we samen jongeren kunnen prikkelen met een relevante boodschap. Daarmee hopen we hen te inspireren om na te denken over wie ze zijn in relatie tot God, zichzelf en de maatschappij. We hopen dat ze zich, met alle vragen die ze mogelijk hebben, juist in de kerk welkom weten. Gewoon zoals ze zijn. En dat ze ook daar hun talenten mogen gebruiken en kunnen inzetten.

Voor een verantwoording van de tabellen en grafieken verwijzen we naar het onderzoeksrapport bij de jeugdtrends. Je vindt deze op www.kerkpunt.nl/jeugdtrends.

We wensen je veel leesplezier en moedigen je aan om de Jeugdtrends te delen met anderen en er samen over door te praten.

Kijk voor meer tips, inzichten en handvatten op
www.kerkpunt.nl/jeugdtrends

Trend 1: Verlangen naar huisje-boompje-beestje

Jongeren groeien op in een wereld waar verontrustende dingen gebeuren. Een deel van hen maakt zich zorgen over oorlogen, klimaatverandering, vervuiling, onrecht, (online) uitbuiting, racisme, discriminatie (vanwege seksuele geaardheid) en woononzekerheid. Mede door dit alles maken ze zich zorgen over hun eigen toekomst; hoe ziet de wereld er over twintig jaar uit en wat betekent dit voor hen? Overigens moeten we de mate waarin jongeren zich zorgen maken niet overdrijven (zie tabel 1).

Bij sommige crises kunnen jongeren goed inschatten wat de gevolgen zijn. Ze zien duidelijk de problemen die ontstaan als klimaatverandering en opwarming van de aarde zich doorzet in de huidige lijn. Voor andere problemen vinden ze dit moeilijker.

persoon om actie te ondernemen. Christelijke jongeren lijken zelfs minder gemotiveerd te zijn om zich in te zetten voor onrecht dan niet-christelijke jongeren¹. Veel jongeren vinden het onterecht dat zij de problemen, veroorzaakt door oudere generaties, moeten oplossen. Ook lijken ze verdoofd te zijn door alles wat op hen afkomt en vinden ze het moeilijk om constructieve oplossingen aan te dragen.

Jongeren verlangen massaal naar 'huisje, boompje beestje'². Op de vraag waar ze naar verlangen komen antwoorden als 'goede partner, kinderen, huis, (goede) baan' verreweg het meeste voor. Ze verlangen naar een eenvoudige wereld waarin de problemen opgelost zijn. Ze willen gewoon een 'burgerlijk' leven leiden, uitzicht hebben op een gezin, een huis en een leefbare omgeving. Door alles wat er speelt in deze de tijd, is dit echter

Tabel 1: Hoeveel zorgen maak je je over...

(gemiddelde, 1 is helemaal niet, 5 is heel veel, N=1007)

Klimaat	2,15
Vluchtelingen	2,16
Oorlogen	2,49
Minder geloof in Nederland	2,26
Toekomst van je eigen kerk	1,91
Je eigen geloof	2,11
Je eigen toekomst als het gaat om school/werk/huis/geld	2,45
Je eigen toekomst als het gaat om hoe je in je vel zit	2,29

Veel jongeren zien wel dat de polarisatie toeneemt, maar hebben geen idee wat dat voor hun toekomst betekent.

Het is goed om je te realiseren dat jongeren aan verschillende kanten van een discussie kunnen zitten. Zo zijn er rondom klimaat jongeren die zich hier hard voor maken. Tegelijkertijd zijn er ook jongeren die zich tegen het overheidsbeleid rond stikstof afzetten.

Veel jongeren willen dat er iets aan de problemen in maatschappij en wereld gedaan wordt. Daarbij vinden ze zichzelf ongeschikt of niet de aangewezen

lastiger te bereiken dan voorheen. Heel wat jongeren gaan op latere leeftijd het huis uit³. Ze studeren langer en een (koop)huis is een moeilijk te realiseren ideaal. Jongeren merken dat sommige verworvenheden, die hun ouders hadden, voor hen niet zijn weggelegd. Ze willen dat de overheid hier iets aan doet, maar tegelijkertijd zijn ze er niet hoopvol over dat dat (voldoende) gebeuren zal.

Wij zien dat jongeren richting en een doel, dat hun persoonlijk leven overstijgt, nodig hebben. Jongeren zijn onderdeel van een generatie die minder religieus is dan ooit,⁴

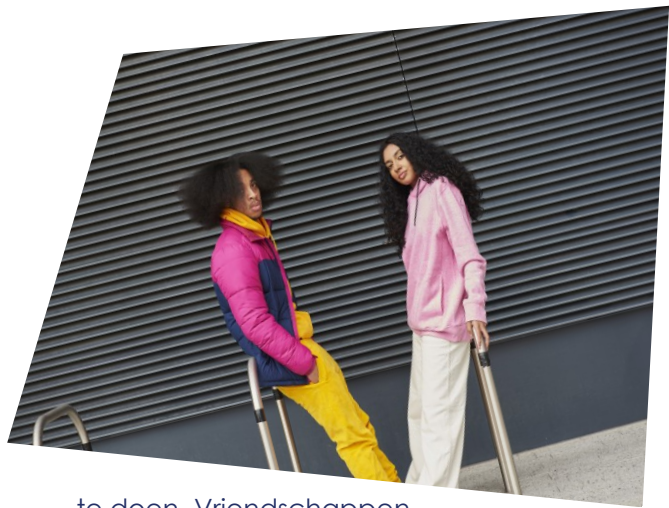
maar wel op zoek is naar betekenis. Het Evangelie biedt een uniek antwoord. In de kerk leven we uit de betekenis van het grote verhaal van Jezus' komst naar deze aarde: Zijn leven, lijden, sterven en opstanding dat door de wereldwijde kerk wordt beleden. In de kerk is er ruimte voor verdriet én voor hoop voor de toekomst. Jongeren worden er bemoedigd én opgeroepen tot bekering. Het Evangelie biedt een perspectief waarin het leven niet alleen om onszelf draait, maar waarin we worden aangespoord tot een liefdevolle relatie met God en onze naaste.

We mogen jongeren uitnodigen en uitdagen tot een zinvol leven. God geeft die zin aan hun leven. Van daaruit mogen we hen ondersteunen en stimuleren om impact te hebben. Dat begint gewoon dichtbij, op de plek waar ze leven. Vraag hen: Waar kun jij van waarde en betekenis zijn? Help hen om plekken te vinden in eigen dorp of stad, waar ze concreet de naaste kunnen helpen. Stimuleer jongeren om niet alleen op zichzelf gericht te zijn. Ga met hen in gesprek over de vraag: Waar krijg jij energie van? Van wat of wie gaat je hart sneller kloppen? Het gaat in dit leven niet om geluk. Om huisje, boompje of beestje. God wil betekenis geven aan het leven en Hij daagt niet uit om een gelukkig, maar om een vruchtbaar leven te leiden door geloof in en navolging van Zijn Zoon Jezus Christus. Daarbij belooft Hij alles te zullen geven wat we daarbij nodig hebben.

Trend 2: Vrienden belangrijkste voor vreugde in leven en kerk

Wat jongeren het meest blij maakt in het leven zijn vriendschappen. Ze spiegelen zich aan elkaar en vriendschappen helpen hen bij het ontdekken van hun persoonlijke identiteit. Door vriendschappen leren jongeren hun gevoelens te delen.

Meiden hebben behoefte aan vriend(inn)en die ze kunnen vertrouwen en waarmee ze alledaagse en intieme dingen kunnen delen. Jongens uiten vriendschappen door veel dingen samen

te doen. Vriendschappen helpen jongeren bij het zelfstandiger worden op emotioneel en praktisch gebied. Ondanks dat jongeren veel contacten hebben, zien we dat de eenzaamheid onder jongeren toeneemt. Aan de ene kant zijn er ongekende mogelijkheden om nieuwe mensen te leren kennen via Snapchat of Instagram. Digitale communicatie zorgt ervoor dat jongeren op afstand kunnen communiceren met de ander. Zo gebruiken jongeren steeds vaker datingapps om een relatie te vinden. Maar deze digitale vriendschappen missen soms diepgang. Jongeren verlangen naar echte vrienden.

Tabel 2: Als je kijkt naar je eigen leven, wat maakt je het meest blij
(in %, kies maximaal drie dingen, N=1006)

Vrienden	79
Gezin	55
Geloof	48
Muziek maken/luisteren	35
Hobby's	27
Sport	25
Kerk	12
School	5

Ook als het gaat om de geloofsidentiteit, spelen vriendschappen een belangrijke rol. Vrienden zijn voor jongeren belangrijk om zich thuis te voelen in de kerk én vriendschappen helpen hen om hun geloof vorm te geven. In de puberteit hebben jongeren vrienden nodig om hun (geloofs)identiteit te vormen. Jongeren gaan vooral naar activiteiten van de kerk als hun vrienden er ook zijn. Hierin schuilt

het gevaar dat de jongeren geen binding hebben met de gemeente als geheel. Wanneer een vriend(in) of vriendengroep

te investeren in vriendschapsvorming onder jongeren. Vriendengroepen helpen immers in de identiteitsontwikkeling. Als

Tabel 3: Als je kijkt naar je eigen kerk, wat maakt je het meest blij (in %, kies maximaal drie dingen, N=997)

Vrienden	59
Muziek/zang	45
Club/vereniging	43
Ontmoeting rondom diensten	28
Kerkdiensten	27
Preek	19
Catechisatie	16
Zorgen voor mensen binnen of buiten de kerk	5

kerken hebben we er belang bij dat jongeren die ontwikkeling maken binnen een groep die positief staat ten opzichte van het geloof. Idealiter investeren kerken daarom al in het kinderwerk in groepsvorming, waarbij ze oog hebben voor een goede verhouding tussen inhoud en aandacht voor relaties. Neem tijdens kerkelijke activiteiten bewust tijd voor

afhaakt bij een kerk, kan dat direct van invloed zijn op de betrokkenheid bij kerkelijke activiteiten.

relatievorming, zonder daarbij te vervallen in een pure gezelligheidsvereniging. Er is verschil tussen de club van de kerk en bijvoorbeeld een voetbalvereniging. Zonder inhoud verlies je als kerk je relevantie!

De kerk zou zich daarom sterk moeten maken om jongeren te verbinden met elkaar, maar ook met gemeenteleden van andere generaties. Deze intergenerationele contacten zorgen voor meer weerbaarheid en hebben positieve effecten op zowel jongeren als volwassenen. Volwassenen kunnen vanuit hun levenservaring jongeren helpen bij (geloofs)keuzes. Jongeren brengen vaak elan en energie met zich mee. Zij verdiepen het geloof door problemen van vandaag te verbinden aan de Bijbel. Kijk bijvoorbeeld naar de grotere focus op rentmeesterschap. Het is vooral de jongere generatie die hier aandacht aan besteedt.

Stimuleer kinderen om vriendschappen op te bouwen in de kerk en betrek de ouders hierbij. Als de kinderen jong zijn, hebben ouders hier nog invloed op. Ook op latere leeftijd is goed contact met ouders gewenst. Waarom komt een tiener niet naar de tienerclub? Wat kun je als kerk daarin betekenen? Is het lastig, omdat er bijvoorbeeld maar weinig jongeren zijn, zoek dan naar regionale samenwerking met andere gemeenten die dezelfde problemen ervaren.

Vriendschap(pen) bouwen en onderhouden, blijkt voor de jongeren van vandaag niet eenvoudig. Het kost tijd en inspanning en dat vinden veel jongeren lastig. Ze leiden namelijk een druk en vol leven. Voor kerken is het daarom relevant

Wees aanwezig waar jongeren zijn. Begin het jeugdwerk bij de vriendengroepen waar ze deel van uit maken. Vergeet daarbij niet waar je als kerkelijke jeugdleiders toe geroepen bent. We zijn geen scouting of dorpsvereniging, maar een onderdeel van de kerk.

Tabel 4: Wie of wat is voor jou het meest belangrijk voor je geloofsleven? (in %, kies maximaal drie dingen, N=1005)

	Totaal	12-15	16-20	21-25
Ouder(s)	47	63	40	33
Vrienden	43	39	45	45
Bijbel	42	32	47	52
Gebed	36	34	38	36

Trend 3: Druk om succesvol te zijn

Nederlandse jongeren het meest gelukkig van de wereld, blijkt uit verschillende onderzoeken⁵. Het is goed te beseffen dat het met de meeste jongeren relatief goed gaat. Daarmee is niet alles gezegd. Steeds meer jongeren hebben mentale problemen.⁶ Onze welvaart brengt 'first world problems' met zich mee. De meetbare werkelijkheid strookt lang niet altijd met het gevoel en de ervaring van jongeren. Jongeren ervaren grote druk om te presteren of om de mooiste foto te maken voor social media.

Enerzijds worden jongeren verwend en doen ouders heel veel voor ze. Anderzijds leven ze in een (digitale) wereld waarin te veel druk en ellende op ze afkomt. Dit zorgt bij veel jongeren voor mentale problemen. Deze toename van mentale problemen wordt deels veroorzaakt doordat onze samenleving een meritocratie is geworden. Dit is een maatschappij waarin de sociaaleconomische positie van elk individu is gebaseerd op zijn of haar verdiensten (merites). Jij moet het leven tot een succes maken. Door goed je best te doen, kan je veel bereiken. In dat laatste zit een kern van waarheid. De keerzijde is echter dat wanneer je faalt je het gevoel hebt dat dit je eigen schuld is. Daar hebben ook steeds meer jongeren last van. In sommige gevallen zijn ze inderdaad zelf verantwoordelijk voor dit falen, maar er zijn veel meer factoren die meespelen.

Het is goed dat het stigma rond mentale problemen steeds meer verdwijnt. Mentale problemen zijn meer en meer bespreekbaar. Ook de kerk kan haar positie innemen als een plek waar je altijd welkom bent en niet hoeft te voldoen aan de maatschappelijke normen. Bij Jezus voelden juist mensen uit de marges van de samenleving zich welkom. Stimuleer als kerk gesprekken waarin jongeren hun verhaal kwijt kunnen.

Waak er tegelijkertijd voor dat we normale emoties niet dramatiseren. Het gevaar bestaat dat we meegaan met het geven van grote woorden aan gevoelens, zoals veel jongeren doen ('depressief', 'daar heb ik een trauma van'). Jongeren, en

dan vooral meiden⁷, praten elkaar soms zomaar de put in. Het is heel waardevol wanneer jongeren hun problemen en zorgen en wat hen emotioneel bezighoudt, kunnen delen met iemand die ze vertrouwen. Help als jeugdleader jongeren om woorden te vinden om hun gevoelens en gedachten te uiten. Heb oog voor de individuele jongere, zonder je te veel te focussen op individueel pastoraat. Richt je vooral op de groep en laat jongeren beseffen dat ze niet alleen zijn. Geef ze bij dit alles waar mogelijk richting vanuit de Bijbel.

Trend 4: Jongeren zien evangelie als 'God voor hen'

Jongeren bezoeken steeds minder vaak kerkdiensten en komen steeds minder naar activiteiten in het jeugdwerk. Kerken worstelen met de vraag hoe ze jongeren kunnen bereiken en betrekken. Tegelijkertijd verlangen veel jongeren wel

enquête aan te geloven dat hun zonden vergeven zijn, dat God van hen houdt en dat Hij er altijd voor je is. Dat is mooi. Er kleeft wel een gevaar aan van een therapeutisch godsbeeld: God zorgt voor jou, houdt van je, vergeeft je zonden en zorgt dat als het lastig gaat in je leven het toch goedkomt. Wanneer er moeilijkheden komen of jongeren geconfronteerd worden met lijden, kunnen ze met zo'n

Grafiek 1: Op welke manier vind jij het Evangelie goed nieuws?
(in %, kies maximaal drie dingen, N=999).

naar hoopvol nieuws. Het lijkt alsof we als kerk niet altijd meer weten wat het Evangelie kan betekenen voor jongeren. Veel mensen vinden het lastig om een boodschap te brengen die ook echt raakt aan hun leven. De kloof tussen de jongerencultuur en de kerkcultuur is groot.

We zien veel jongeren hunkeren naar zingeving en naar een relatie met God. Ze hebben vragen als: 'Wie is God en hoe kan ik een relatie met Hem hebben en wat betekent dit voor mijn leven?'. Hun godsbeeld en wat als evangelie wordt gezien, lijkt vooral bepaald te worden door de context waarin jongeren opgroeien. Denk daarbij aan woonplaats, sociaal- en cultureel milieu, geloofsgemeenschap en de directe omgeving.

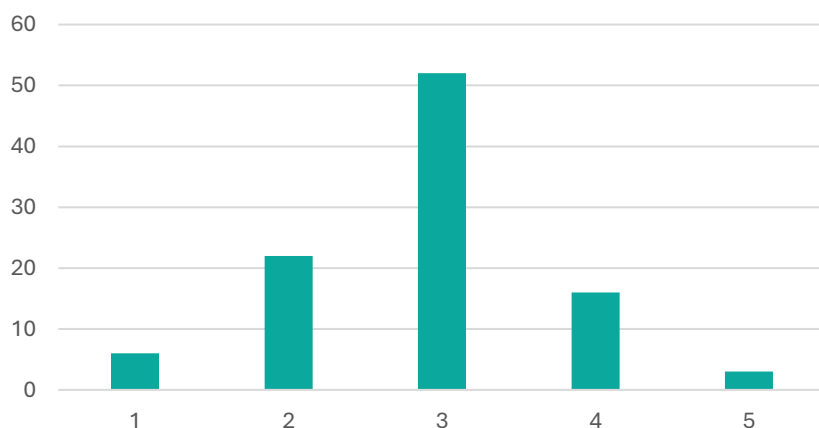
Voor veel jongeren leeft de vraag hoe het goed komt tussen hen en God. De meesten geven in de

godsbeeld ook zomaar het geloof vaarwelzeggen.

Als kerk hebben we de taak jongeren te leren wie God is. Voor jeugdwerkers is het belangrijk dat ze zich realiseren dat de boodschap van het Evangelie misschien nog wel meer overkomt via hun eigen houding en wat ze voorleven, dan in

Grafiek 2: Werkt je mobiel mee of werkt je mobiel tegen als het gaat om geloven?

(in %, 1 = erg tegen 5 = erg mee, N=1003)

inhoudelijke programma's. Laat zien dat God goed en genadevol is, door zelf jongeren steeds weer een kans te geven. Deel wie God voor je is, hoe God tot je spreekt en neem jongeren mee in de keuzes die je maakt op basis van je geloof. Breng onder woorden wat je zelf gelooft én waaraan je twijfelt. Zet daarbij geen perfect beeld neer, maar deel ook je onvolkomenheden. Investeer daarom in je eigen geloofsleven.

Jongeren verlangen naar een verhaal dat groter is dan hun eigen kleine leventje. Een verhaal waarbij ze worden ingeschakeld en geactiveerd. Jongeren kunnen vandaag in een onrustige, onzekere wereld vol met crisissen van betekenis zijn. Versimpel het Evangelie voor jongeren niet. Neem ze mee in dat grote, kosmische verhaal waarin ze geroepen worden om te komen tot Jezus zoals ze zijn, zich te laten vergeven, Hem na te volgen en dienstbaar te zijn in Zijn Koninkrijk.

Trend 5: Schermcultuur zorgt voor brokkelbrein

Jongeren brengen veel tijd door met een scherm, of dat nou van hun mobiele telefoon of PlayStation is. Het online aanwezig zijn van jongeren hoeft op zich geen probleem te zijn. Belangrijk is wat jongeren online doen. Jongeren die online veel bezig zijn met sociale activiteiten, blijken sterker verbonden te zijn met hun

vrienden. Online contacten versterken de relaties die ze al hebben.

Tegelijkertijd zien we een trend die om aandacht vraagt. Online leven kan namelijk in de plaats komen van fysieke en zintuigelijke ervaringen. Wat vroeger *real life* gedaan werd, wordt nu achter een scherm gedaan. Maar offline-ervaringen, zoals tijd doorbrengen in de natuur, kunnen niet vervangen worden door online-ervaringen. Jongeren kunnen bovendien geïsoleerd raken door technologie. En wat jongeren online krijgen voorgeschoteld, wordt zomaar als waarheid aangenomen. Denk aan idealen als: je moet perfect, authentiek en creatief zijn en daar ben je zelf verantwoordelijk voor.

Een van de gevolgen van het intense telefoongebruik is het 'brokkelbrein'⁸. Een 'brokkelbrein' is niet meer in staat om langdurig ononderbroken aandacht te besteden aan één taak of zaak. Zelfs al willen jongeren graag iets bereiken of werken aan idealen, afleiding is een grote valkuil⁹. Jongeren worden (door hun ouders) steeds minder begrensd. Op het eerste gezicht lijken ze hier blij mee te zijn, maar jongeren worstelen met de ruimte die ze krijgen en zoeken naar houvast. Ze hebben kaders en zekerheden nodig. Schermgebruik en brokkelbrein zijn mede een oorzaak van het feit dat er veel onrust is in jeugdgroepen¹⁰. Het lijkt of een deel van de jongeren gedesoriënteerd is. Jeugdwerkers geven aan dat het

Grafiek 3: Op welke manier werkt je mobiel mee en tegen bij geloven
(in %, kies maximaal drie dingen, in %, N= 999)

regelmatig niet lukt om een thema te behandelen. Ook ervaren werkers geven aan hier moeite mee te hebben. Het lukt regelmatig niet om een groep stil te krijgen en om iets over te brengen. Jongeren lijken zich niet te kunnen focussen.

Als het gaat om de relatie tussen hun mobiele telefoon en geloof, is er een gemixt beeld. Een deel van de jongeren geeft aan dat de telefoon helpt bij geloven, doordat ze met anderen kunnen appen over geloofszaken of christelijke muziek kunnen luisteren. Een andere groep jongeren merkt dat de afleiding die de telefoon biedt en de hoeveelheid tijd die ze erop doorbrengen, afleidt van het geloof. Twee derde van de jongeren geeft aan verslaafd te zijn aan hun telefoon.

Jongeren hebben mensen nodig die een gezonde en volwassen manier van telefoongebruik voorleven. Dit kan door bewust om te gaan met schermtijd en door kaders te stellen wat betreft telefoongebruik, bijvoorbeeld niet op een scherm kijken als je met anderen in gesprek bent of geen telefoon gebruiken tijdens het samen eten.

Jeugdleiders hebben om te gaan met het brokkelbrein van hun jongeren en de onrust die dat met zich meebrengt. Dat is niet eenvoudig! Het begint bij het creëren van een veilige basis. Je moet je willen hechten aan de tieners en daarmee veiligheid en vertrouwen geven. Dat

betekent veel geduld hebben. Langzaam kan er dan ruimte ontstaan om grenzen te stellen. Je mag als jeugdleider kaders stellen. Dat kan al iets eenvoudigs zijn als het afspreken dat wanneer we uit de Bijbel lezen of bidden de jongeren hun telefoon op vliegtuigstand zetten. Ga met ze naar een mooie plek in de natuur, leer hen ervaren wat het is om (even) zonder de schreeuwende aandacht van je telefoon te leven.

Tegelijkertijd kunnen we in de kerk juist gebruik maken van de beeldcultuur. Beeldcultuur staat niet per se haaks op het christelijk geloof. Beelden waren eeuwenlang de

ingang om het Evangelie te delen. Denk aan beelden, fresco's, symbolen en rituelen in kerken. In de reformatie is daarvoor een groot deel afscheid van genomen en werd de zintuiglijkheid in de kerkdiensten geminimaliseerd. De focus kwam op communicatie via het Woord en woorden te liggen. In deze tijd zien we een omgekeerde beweging. Jongeren worden steeds meer gevormd door beelden en minder door enkel woorden. Gebruik beeldmateriaal zoals clips of filmpjes om christelijke thema's te behandelen en maak zo op een positieve manier gebruik van de beeldcultuur.

Trend 6: Groeiende onzekerheid bij jongeren over genderidentiteit

In de zoektocht naar identiteit zien we dat gender een groot thema is. In een wereld vol keuzemogelijkheden is het ook mogelijk om je eigen genderidentiteit te kiezen. Naast de keuze man of vrouw kun je kiezen uit nog een heel aantal genderidentiteiten. Niet alleen je biologische geslacht bepaalt wie je bent, maar hoe je je voelt en hoe jij wilt zijn. Er zijn verschillende oorzaken voor deze verandering en momenteel lopen daar ook allerlei onderzoeken naar. In deze Jeugdrends is de focus op de rol van de kerk in relatie tot jongeren.

In kerken wordt verschillend gedacht over het gendervraagstuk. Grofweg zien we daarbij vijf groepen: (1) kerken waar er acceptatie is van transgenders, (2) kerken waar het man-vrouw zijn en de binaire opvatting betreffende gender als bijbels wordt gezien, (3) kerken waar het in het midden gelaten wordt of waar beide geluiden te horen zijn, (4) kerken waar het helemaal niet ter sprake komt en (5) kerken die aan het zoeken zijn hoe ze ermee om willen gaan.

Alle kerken krijgen echter te maken met het gendervraagstuk. Of het nu direct is, door een jongere die zich niet als jongen of meisje identificeert, of doordat jongeren op school of in de media in aanraking komen met deze onderwerpen. Biedt als kerk ruimte voor de vragen die leven bij jongeren. Wanneer gendervragen niet bespreekbaar zijn, heeft dat impact op hun leven en bestaat de kans dat ze hun

antwoorden ergens anders gaan zoeken. Realiseer je daarbij dat zeker niet elke jongere die twijfelt aan zijn genderidentiteit ook direct van plan is om in transitie te gaan. Jongeren zitten in een levensfase waarin ze op zoek zijn naar hun identiteit. Vragen over hun genderidentiteit en seksuele voorkeuren horen daarbij. Onderzoek laat zien dat twijfels over gender afnemen naarmate ze ouder worden en hun identiteit meer vorm heeft gekregen. Tegelijkertijd kunnen er diepe vragen of psychisch lijden aan ten grondslag liggen. Maak dit thema als kerk bespreekbaar.

Ga in gesprek met jongeren en vraag als jeugdleider dat er respectvol gesproken wordt over en met elkaar. Verdiep je in wat de Bijbel zegt over ons mens-zijn in relatie tot God, geschapen naar Zijn beeld. De Bijbel geeft onderwijs over het man- en vrouw-zijn, maar wat het betekent om man of vrouw te zijn, is breder dan afgebakende eigenschappen of rolpatronen. Laat zien hoe mensen in de Bijbel ieder in hun eigenheid God dienden en een rol vervulden in Zijn koninkrijk.

Zowel in maatschappij als kerk zijn de meningen verdeeld hoe op een juiste manier om te gaan met het gendervraagstuk. Hoe je er ook over denkt, zorg dat je pastoraal betrokken blijft bij jongeren en er voor hen bent. Vaak wordt (te) snel in medische oplossingen of ethische categorieën (goed/fout) gedacht, terwijl jongeren in de eerste plaats een luisterend oor nodig hebben.

Over deze Jeugdtrends

Zes organisaties werken samen rond de Jeugdtrends: HGJB, Kerkpunt, MissieNederland, Protestantse Kerk Nederland, Unie-ABC (netwerk van Baptisten, Cama, Parousia en Evangelische Gemeenten) en Youth for Christ. Allemaal trekken we op met jongeren, lezen veel over de wereld waarin ze leven en zoeken we naar hoe we kerk met jongeren kunnen zijn. We zijn op zoek naar verbondenheid met God, jongeren en de gemeente in een wereld waarin van alles aan de hand is. Als organisaties hopen en bidden we dat deze Jeugdtrends tot zegen zullen zijn voor jongeren, voor jou als lezer en boven alles tot eer van God en opbouw van Zijn koninkrijk – want daar wil Hij ook onze jongeren zo graag in gebruiken!

Verantwoording

Hoe zijn deze Jeugdtrends tot stand gekomen en waarom zouden dit 'de' trends zijn? We pretenderen met deze Jeugdtrends niet een wetenschappelijk, waterdicht verhaal te hebben geschreven. Wat we wel geprobeerd hebben, is inzicht geven in trends die die we waarnemen en deze op verschillende manieren onderbouwen.

- Deze trends zijn opgesteld door mensen actief in jeugdwerk en in jeugdwerkorganisaties. Zij zien in de praktijk en in de literatuur wat er speelt.
- De organisaties achter de Jeugdtrends hebben met veel jeugdwerkers contact over wat er speelt aan thema's en vragen in (kerkelijk) jeugdwerk.
- De eerste stap bij het opstellen van de Jeugdtrends was input vragen bij jeugdleiders wat zij zien en horen onder jongeren.
- Deze input is gelegd naast bestaande literatuur en eigen ervaringen.
- Daarnaast is een enquête uitgezet onder kerkelijke jongeren. Meer dan 1.000 jongeren hebben die ingevuld. We zijn ons daarbij bewust dat het vermoedelijk vooral de kerkelijk meer actieve jongeren zijn die dat hebben gedaan.

---

¹ Rapport The open generation Nederland, Barna Group, 2022

² Enquête jeugdtrends in beeld, Kerkpunt e.a. 2024

³ CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2023/51/jongvolwassenen-wonen-vaker-bij-ouders-dan-20-jaar-gelede>

⁴ CBS: <https://www.cbs.nl/nl-nl/longread/statistische-trends/2023/religieuze-betrokkenheid-in-nederland?onepage=true>

⁵ Zie bijvoorbeeld het onderzoek van Unicef (2020),

<https://open.overheid.nl/documenten/ronl-d997dfcd269f0c8b4f6dbb2161638ad3b4849beb/pdf>

⁶ Zie bijvoorbeeld <https://hbscnederland.nl/nieuw-nederlands-rapport/>

⁷ <https://youngworks.nl/blog/forse-verslechtering-mentale-gezondheid-meisjes/>

⁸ Gertjanne Dirksen, Theo Campernolle en Gerie Verreck: 'Van Brokkelbrein naar focus', Synaps 2021

⁹ "Generatie Z groeit op in een tijd van heftige paradoxen", NRC, 5 mei 2023. Een van die paradoxen is volgens wetenschappers: revolutionair idealistisch, maar constant afgeleid.

¹⁰ In hoeverre de coronapandemie heeft bijgedragen aan onrust is niet bekend, maar mogelijk heeft dat het wel versterkt, zie bijvoorbeeld <https://youngworks.nl/blog/onder-de-loep-cbs-onderzoekt-impact-coronacrisis/>